

Kutatni csak ürügy lehet

Az angyalcsinálók című művének megjelenése előtt az angol író nő mindössze kétszer járt Magyarországon, ám ennyi is elég volt, hogy elbűvölje a Tisza-parti férjgyilkos asszonyok története. A magyar kötődésről és még sok minden másról kérdeztük.

Hogyan jött az ötlet, hogy egy számodra abszolút idegen kultúrában játszódó történetet írj meg? Ha jól tudjuk, mielőtt belekezdted volna a könyvbe, még csak nem is voltál Magyarországon.

De bizony voltam, kétszer is, a könyv megírása óta pedig további két alkalommal jártam nálatok, szóval teljesen azért nem volt ismeretlen számomra Magyarország. Viszont annak, hogy érdekelni kezdett ez a sztori, valóban nem nagyon volt köze ahhoz, hogy hol játszódik, amellet persze, hogy nagyon érdekesnek találok a kultúrátokat, főleg a magyar vidék jellemzőit. De érdemben tájékozódni a magyar történelemről, kultúráról valójában csak akkor kezdtem, amikor a történet alapjai már megvoltak.

Ezek szerint nem vagy egy kutató fajta. Mégis, mennyi időre volt szükséged, hogy összegyűjtsd az alapvető információkat a könyvhöz? Hiszen Az angyalcsinálók mégis csak igaz történeten alapul.

Az az igazság, hogy a könyv gyakorlatilag egy nagy „löketben” jött ki belőlem, kevesebb, mint egy év alatt írtam meg a 2003–2004 közötti időszakban. Előtte tényleg nem kutattam sokat, mert az csak ürügy lett volna a halogatásra. Sok pályatárs esetében érzem, hogy a kutatás során elvesznek az információk között, a rengeteg adat közepette elvész a lendület, a karakterek ereje, és ezt nem akartam. Úgyhogy inkább előbb elkezdtem írni, és munka közben lassan kristályosodott, milyen irányban is kell kutatnom. Maga a kutatás csak néhány hónapot vett igénybe, aminek részben az is az oka, hogy nagyon kevés angol nyelvű anyag van Magyarországról. Ha

tudnék magyarul, nyilván tovább tartott volna, és talán részletesebben is beleástam volna magam az adatokba, de nem bánom, hogy így alakult.

Van egyébként bármilyen kötődésed Magyarországhoz? Volt esetleg olyan magyar ismerős, aki segített?

Amíg el nem kezdtem írni, egyáltalán nem volt semmilyen kötődésem, később azonban szert tettem egy magyar barátára, aki végigolvasta a kéziratot, hogy nem írtam-e esetleg valami örületes marhaságot. Azonban fontos hangsúlyoznom, hogy elsősorban a brit közönségnek írtam a könyvet – iszonyúan meglepett és persze nagyon örültem, hogy a magyarok is kíváncsiak rá!

Volt konkrét személy, akiről mintáztad a főszereplődet, Arany Sárít?

Nem igazán. Bár nagyon nagy vonalakban felfedezhetőek benne a forrástörténet egyik nőkarakterének a jellemvonásai, de ezt tényleg csak alapnak használtam, szóval mondhatjuk, hogy Sári szinte abszolút fikatív személy. Amikor elkezdtem írni, abban az egyben biztos voltam, hogy hihetetlenül erős és független személyiségnek akarom ábrázolni, mivel az ő figurája a történet egyik pillére. Tehát nem mondhatom, hogy konkrét személyről mintáztam volna, Sári egyszerűen önmaga.

Mit gondolsz, mennyiben lehet érdekes ez a nagyon jellemzően kelet-európai téma az angolszász közönség számára? Nem nagyon idegen a ti irodalmi hagyományaitoktól?

Szerintem az érdekes történetek és a jól kitalált karakterek bárhol

tt volna a halogatásra

megélnék. Én magam is sok olyan könyvet olvasok, amik kilógnak az általam ismert irodalmi hagyományból, mert általuk mélyebben megérthetők más kultúrákat és a bennük élő embereket is. Egy igazán jó történet pedig mindenkit megmozgat, kulturális háttértől és minden mástól függetlenül. Az *angyalcsinálók* nem szól másról, mint a túlélésről egy embertelen környezetben, és azt gondolom, ez egyetlen európai ember számára sem lehet ismeretlen.

Mint már említettük is, a könyv igaz történeten alapul. Mennyire ragaszkodtál az eredeti adatokhoz a regényben?

Az *Angyalcsinálók* története Magyarországon, egy Tisza melléki kis falu határában, a semmi kelletős közepén játszódik. Az első világháború kitörését közvetlenül megelőző években vagyunk. Sári édesanyja belehalt a szülésbe, ő pedig egy babonától homályosított elméjű közösségbe érkezik. Apja a falu gyógyítója, sámán, aki a lányból írni-olvasni tudó, idegen nyelveket beszélő, a gyógynövényekhez értő gyermeket nevelt. Apja halála után Sári a falu bábájának, a fogatlan, piszkafa-termetű, kotkodálva nevető Juditnak lesz a munkatársa.

Amikor kezdi felnőttnek tekinteni magát, és az események sűrűsödnek körülötte, Sári Judit-hoz költözik. Kitör a háború, a faluban alig marad férfi, ugyanis őket elvitték a háborúba. Az új helyzet nem csak a két nő – a vén Judit, és a koravén, tizenhat-tizenennyolc éves Sári – hanem az egész falu életébe változást hoz. Sári vőlegénye Ferenc – akit még apja „intézett” neki, – is katonának áll. A falu határába olasz hadifoglyokat telepítenek. Kis idő múlva idegen, olaszul beszélő férfiak tűnnek fel a falu határában, a tábor lakói. Az ő egészségügyi ellátásukról, élelmézésükről a falu asszonyai gondoskodnak, és némelyikük, természetesen a levelező férjéről sem megfeledkezve, szerelemben esik a katonákkal...

Sári élete is gyökeresen megváltozik, megbecsült bábaként dolgozik a boszorkány tulajdonságokkal felruházott Judit mellett, ő maga is eljár a fogolytáborba. A korábban tetszhalott életet élő falu ismét zsongani kezd, mint tavasszal az erdő, amely körülöleli. Titkos, és tiltott szerelmek szö-

vődnek, a falu szerelmi izgalomban él. De a háború végeztével – ahogy az lenni szokott, csonkoltan vagy egészségesen, de szívben és lélekben összetörten – a férfiak csaknem valamennyien hazatérnek... Vajon mit hoznak magukkal abból a vad, embertelen világból, amelyet, ha lelki és testi sebesülésekkel is, de túléltek? És mit találnak otthon? Asszonyaik mivel szembesítik őket, lehet-e még együtt élni? Kikből lesznek az áldozatok, és vajon kik azok, akik akár gyilkosság árán is megszabadulnának a férjüktől? Mi történik a méregkeverő, vajákos asszonyokkal? Hat-e a méreg, amikor már nem hat? Ha nem méreg, akkor mi lehet az a rejtélyes betegség, ami csak a háborúból megtért férfiakat sújtja? Boszorkány-e a boszorkány, vagy csak annak képzeletét magát? Angyalcsináló történetet olvasunk, amelyből egyszer csak eltűntek – az angyalok.

A skót író, aki regényében a századelő magyar valóságával ismerkedik, ugyan nem feminista, mégis izgalmas, szembesítő, kérdéseket tesz föl, amelyekkel valamennyiünknek, férfiaknak és nőknek, férjeknek és asszonyoknak érdemes szembe nézni.

Az *angyalcsinálók* fikció. Valóban van reális alapja, amit meg is tartottam – az évszámokat, a helyet és a kulcsmomentumokat –, de a történet lényegi része saját kútfőből való. Nem féltem attól sem, hogy bizonyos apróbb ténytérületeket alárendeljek a szöveg önálló alakulásának, bár ezt nem tettem gyakran, inkább azt mondanám, hogy az erős történeti vázát töltöttem meg a saját értelmezéssel. Ezt a sztorit ezerféleképpen el lehetett volna mesélni – az én verzióm csak az egyik ezek közül.

Amennyiben már publikus, elárulod nekünk, min dolgozol éppen, és lesz-e még olyan műved, amit magyarul is olvashatunk?

Nem olyan régen jelent meg Angliában a második regényem *Jégkrémhadsereg* címmel, ami az első világháború alatt a Közép-Keletről Ausztráliába kivándorló emigránsokról szól, de magyarul sajnos nem elérhető. És épp most fejeztem be a harmadik regényemet Leningrád ostromáról, ami egyelőre kiadás előtt áll.

